

Берислав Благојевић

Народна и универзитетска библиотека Републике Српске

Бања Лука

berislav.blagojevic@nub.rs

УДК: 02:004.932

025.85:004.352

DOI: 10.7251/BSCSR1807073B

ЗНАЧАЈ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ ЗА КОРИСНИКЕ-ИСТРАЖИВАЧЕ: ПРИМЈЕР ГРАДА БРОДА

Сажетак: Дигиталне (виртуелне) библиотеке су реалност 21. вијека како у институционалном смислу, тако и у контексту стварања дигиталних библиотечких цјелина. Дигитализација библиотечке грађе представља нови искорак у њеној трајнијој заштити, те у доступности и пружању услуга корисницима. У овом раду ће бити анализиран значај дигитализације уопште, односно, главни аспекти и тенденције у дигитализацији библиотечке грађе (књижне и некњижне). Нарочита пажња ће бити посвећена Open Access платформама и пројектима који корисницима-истраживачима омогућују приступ разноврсној грађи. На конкретном примјеру града Брода показаћемо како различити профили истраживача и научних радника могу да имају корист од дигитализоване грађе: географи, историчари, демографи, етнографи, просторни планери, биолози, и други.

Кључне ријечи: дигитализација, библиотечка грађа, корисници, истраживање, доступност, Брод.

Уводна разматрања

Развој савремених технологија, потреба за управљањем и доступношћу великих количина информација у виртуелном простору, као и све већи обим грађе директно креиране у дигиталној форми, иницирали су појаву дигиталних збирки и библиотека.

Дигитална библиотека представља збирку дигиталних објеката потврђеног квалитета која је доступна на вебу. Ови објекти су створени или прикупљени и организовани према међународно прихваћеним принципима за развој збирки и

доступни су на кохерентан и одржив начин, подржани услугама неопходним за проналажење и коришћење извора од стране корисника.¹

Данас се дигитализација, односно, креирање дигиталних библиотека може посматрати на више начина, као на примјер на супранационалном, националном или завичајном нивоу. Супранационални ниво обухвата дигитализацију библиотечке грађе у оквиру пројеката који обухватају више земаља (The European Library, World Digital Library, Europeana, Hungaricana, Archive.org, Google Books...), док је национални представљен кроз платформу која обједињује дигитализовану грађу на државном нивоу. Могуће је и формирање библиотеке (као физичког објекта) на националном нивоу, чији је задатак стварање велике дигитализоване националне библиотеке, чиме се обједињује институционализација у реалном и садржај у виртуелном свијету. Такав примјер представља Предсједничка библиотека Бориса Јељцина основана 2009. у Санкт Петербургу, која у Русији има статус националне библиотеке, а која садржи библиотечку грађу искључиво у дигиталном облику. Поред ових, постоје и завичајне дигиталне библиотеке. Оне су посљедњих година све бројније, а примјера у окружењу је све више. Основни циљеви дигитализације завичајне библиотечке грађе односе се на заштиту штампаних публикација и већу доступност информација, а из ових проистичу и други циљеви као што су промовисање локалне културне баштине, проширење корисничке базе², те уштеда простора.³ Разлози за

---

¹ IFLA/UNESCO манифест за дигиталне библиотеке, превели Предраг Ђукић и Богдан Трифуновић, доступно на: <https://www.ifla.org/files/assets/digital-libraries/documents/ifla-unesco-digital-libraries-manifesto-sr.pdf>

² Богдан Трифуновић, „Дигитализација библиотечке грађе и нове перспективе завичајне баштине“, *Глас библиотеке* бр. 17/2010: 7–20.

³ Драгана Петрић, „Дигитализација и нове библиотечке услуге“, *Библиотекарство Српске*, број 5 (2014): 283–297.

дигитализацију библиотечке грађе, дакле, могу да буду различити, али прије свега, то су:

- дигитализација ради заштите оригинала,
- дигитализација ради побољшања и повећања доступности,
- дигитализација ради стварања нових могућности за рад са дигитализованим материјалом,
- дигитализација због попуњавања фонда.⁴

Премда проблематика избора грађе за дигитализацију, те адекватног софтвера и хардвера заслужује посебну пажњу, у раду је фокус на бенефитима које дигитализација доноси кориснику-истраживачу.

Корисници и дигитализована библиотечка грађа – примјер града Брода

Корисници дигитализоване библиотечке грађе могу да буду људи из географски удаљених подручја, те особе најразличитијих профила: ученици, пензионери, научни радници, итд. Дигитализовани материјал за неке градове/регије је прилично обиман, а извори тог материјала су или дигиталне завичајне библиотеке, или Open Access платформе и наднационалне дигиталне библиотеке. Са друге стране, извори дигитализоване грађе за мања насељена мјеста по правилу су ријетки, фрагментарни и расути у беспућима веба. Ипак, и ти подаци могу да буду од изузетне важности за истраживање одређених локалитета. Због тога је претраживање дигиталних колекција значајно за читав низ корисника-истраживача, у првом реду: историчара, географа, етнолога, али и других.

Доступни дигитални материјали о граду Броду нису толико бројни колико су разноврсни и обухватају картографску, књижну и некњижну грађу. Треба истаћи да

---

⁴ Viktorija Martinčević Huseinčehajić, „Razlozi za digitalizaciju bibliotečke građe“, *Bosniaca* br. 15 (2010): 26–28.

је ова грађа писана на више од десет језика, међу којима се истичу њемачки, енглески, француски и мађарски, али присутни су и чешки, словеначки, италијански и други. Такође, уочљиво је да највећи дио материјала у којима се помиње Брод чине путописи из 19. вијека, затим слиједи војни извјештаји, географске карте, те стручне периодичне публикације из разних области и бедекери. У овом раду ће бити приказан само преглед мањег дијела доступне грађе, закључно с изворима старима сто година (до 1918. године).

Дигитализована карта *Il regno della Bossina* Ђакома Кантелија да Вињоле из 1689. године представља можда и најдрагоцјенији материјал о Броду који је тренутно доступан на вебу. Ова карта, која се налази у фонду Националне библиотеке Француске, доступна је онлајн од јануара 2012. године.⁵ Ријеч је о првој регионалној карти Босне која садржи велики број топонима и важних података – о војним и управним сједиштима, ријечним мрежама, мостовима, итд. Брод је на овој карти приказан као управно сједиште (*presidio*), што говори о значају насеља⁶.

Слика 1 – Брод на дигитализованој карти Ђ. Кантелија из 1689. године

⁵ Bibliothèque nationale de France, département Cartes et plans, GE DD-2987 (5897), карта Босне Ђакома Кантелија из 1689. доступна на: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b53011672x?rk=1716746;4>

⁶ Гордана Томовић, „Карта Босне Ђакома Кантелија из 1689. године”, *Зборник радова у част академику Десанки Ковачевић Којић*, свеска 1, бр. 10 (2015): 493–529.

Овај податак је од круцијалне важности за историју града, јер је досадашња литература увијек помињала 1691. као годину када се Брод први пут помиње у писаним документима.⁷ Дигитализована карта Ђакома Кантелија не само да помјера годину првог помињања Брода, него указује да је већ тада то било насеље од управног значаја. Из тога слиједи закључак да је насеље још старије, јер је морало знатно напредовати да би 1689. године имало статус управног центра.

Дигитализована литература омогућава и нова сазнања о називу насеља. Према Баслеру, од 1850. до 1878. године је, умјесто назива Турски Брод, било уведено ново службено име - Бусуд.⁸ Међутим, увидом у доступну грађу, видљиво је да се Бусуд јавља још 1828. године, а постоје индиције да се овај назив употребљавао и раније.⁹ Премда се име Бусуд није усталило код домаћег становништва, из прегледа литературе је очигледно да су у другој половини 19. вијека многи страни аутори користили овај назив. Такав примјер представља и књига Едварда Руфера „*Celé jìhoslovanské bojiště*“ из 1870.¹⁰ Корисници-истраживачи свакако требају обратити пажњу на овакве детаље, јер уколико у метаподацима нису наведена оба назива, њихова претрага може да буде неуспјешна. Поред ових, у иностраној

---

⁷ Опширније видјети: Đuro Basler, *Grad pored rijeke* (Bosanski Brod: Alkion, 1990) и Берислав Благојевић, „Двојни градови БиХ након дезинтеграције Југославије – развојни проблеми Брода“, *Зборник радова* бр. 64 (2016): 91–129.

⁸ Берислав Благојевић, „Развој насеља у општини Српски Брод“, *Значења* бр. 50 (2004): 441–448.

⁹ Maximilian Friedrich Thielen, *Die europäische Türken: ein Handwörterbuch für Zeitungsleser* (Wien, 1828), 53. Књигу у власништву Harvard College Library дигитализовао и учинио доступном Google Books.

¹⁰ Edvard Rüffer, *Celé jìhoslovanské bojiště* (Praze, Tiskem a nakladem dra. Edv. Grega: 1870). Спонзор дигитализације је Brigham Young University (Harold B. Lee Library), а доступна је на archive.org платформи <https://archive.org/details/celejihoslovansk00ruff>

литератури често је коришћен и термин Brood, што додатно компликује претрагу. Из британских конзуларних извјештаја, рецимо, могуће је сазнати много тога о производњи, трговини и саобраћају у Броду 1870-их, али искључиво ако се претражује под називом Brood.¹¹

Истраживачи који се баве проучавањем биљних и животињских врста, климатским условима, или пак епидемијама болести на простору у и око Брода, у дигитализованим часописима и књигама могу пронаћи вриједне податке. У књизи „Archiv für Naturgeschichte“ из 1850. могуће је добити одређене информације из области ботанике и климатологије.¹² У часопису „Oesterreichische Botanische Zeitschrift“ се налазе занимљиви подаци о епидемији колере и карантину у Броду.¹³ Часопис „The Entomologist's Record and Journal of Variation“ доноси извјештај о врстама које су за анализу узете са обале Саве у Броду.¹⁴

Корисници-истраживачи заинтересовани за развој индустрије у Броду у неким дигитализованим изворима могу пронаћи корисне податке. Илустративан примјер је часопис „The Chemist and Druggist“ у којем се помиње тешка финансијска ситуација у хемијској индустрији

---

¹¹ Reports from Her Majesty's Consuls on the Manufactures, Commerce, & c. (London, Harrison and Sons: 1874). Књига из фонда библиотеке Универзитета у Мичигену дигитализована је у оквиру Google Books пројекта.

¹² Archiv für Naturgeschichte (Berlin, Verlag der Nicolaishen Buchhandlung: 1850). Доступно на <https://archive.org/details/archivfnaturg1602berl>

¹³ Oesterreichische Botanische Zeitschrift, Organ für Botanik und Botaniker (Wien, Verlag von C. Gerold's Sohn: 1888). Књига из фонда библиотеке Универзитета у Илиноису дигитализована је у оквиру archive.org.

¹⁴ The Entomologist's Record and Journal of Variation, edited by J. W. Tutt (London, Elliot Stock: 1898). Спонзори дигитализације су Library of Congress и Smithsonian Institution Libraries, а часопис је доступан на archive.org.

„Даница“ (данашња Рафинерија нафте) усљед економске кризе и велике конкуренције.¹⁵

Путописи, војни извјештаји и бедекери имају нарочиту вриједност за историчаре, етнологе, просторне планере, урбанисте, али и за оне који се баве развојем саобраћаја и трговине. Иако су путописи неријетко превише субјективна, па чак и тенденциозна литература, они су документи који понекад омогућавају реконструкцију просторног развоја насеља, лоцирање одређених грађевина (хотел, царина, хан, вјерски објекат), распоред улица и слично. Такође, у путописима је могуће прочитати много тога о начину живота, исхрани, стилу облачења, етнодемографском поријеклу становништва, чак и о врсти пића која је у хотелима и хановима била доступна страним путницима. С обзиром на обиље ових извора, овдје ће бити представљено тек неколико и то оних који су јавности можда мање познати. Најстарији дигитализовани текст овог типа у коме се помиње Брод, односно, његов значај за саобраћај и трговину јесте књига „La Bosnie“ објављена 1822.¹⁶ Из књиге „Les pays Sud-Slaves de l'Autro-Hongrie“ (1883.), поред основних података о граду, вриједи издвојити слику Саве са острвом Адом, те приказ приобаља и изглед кућа.¹⁷ Детаље о урбанистичким и архитектонским карактеристикама Брода, стању саобраћајница, изгледу савског моста, продавницама, кафанама могуће је пронаћи у

---

¹⁵ The Chemist and Druggist, Vol. LXI, No. 26 (London: December 1902). Часопис је доступан на: <https://wellcomelibrary.org/item/b19974760#?c=53&m=25&s=0&cv=0&z=-1.0279%2C0.0558%2C3.056%2C1.5463>

¹⁶ Charles Pertusier, *La Bosnie – considérée dans ses rapports avec L'Emire Ottoman* (Paris, A la librairie de Charles Gosselin: 1822). Књига из фонда харвардске библиотеке дигитализована је у оквиру Google Books пројекта.

¹⁷ Amédée Caix de Saint-Aymour, *Les pays Sud-Slaves de l'Autro-Hongrie* (Paris, Librairie Plon: 1883). Спонзор дигитализације је библиотека Универзитета у Торонту, а књига је доступна на: <https://archive.org/details/lespaysuds slaves00caixuoft>

књизи „Balkan Peninsula“.¹⁸ У књизи „An Official Tour Through Bosnia and Herzegovina“ Ј. де Асбот даје не само драгоцене описе града, већ и слику тадашње главне бродске улице.¹⁹

BRÓDI UTCZA

Слика 2 – Улица у Броду, приказ из књиге Ј. де Асбота

О жељезници, уз три занимљиве илустрације и доста информација о самом насељу, заинтересовани корисници могу да пронађу у књизи „Durch Bosnien und die Hercegovina kreuz und quer“.²⁰ Важно је напоменути да велики број

---

¹⁸ Emile de Laveleye, *Balkan Peninsula* (New York and London, Putnam's Sons: 1887). Књигу је дигитализовала Universal Digital Library, а доступна је на: <https://archive.org/details/balkanpeninsula027282mbp>

¹⁹ János de Asbóth, *An Official Tour Through Bosnia and Herzegovina* (London, Sonnenschein: 1890). Књига је објављена на мађарском и енглеском језику. Енглеска верзија доступна је у дигиталној колекцији библиотеке Јејл универзитета: <http://digital.library.yale.edu/cdm/ref/collection/rebooks/id/121999>

²⁰ Heinrich Renner, *Durch Bosnien und die Hercegovina kreuz und quer* (Berlin, Reimer: 1896). Спонзор дигитализације је библиотека

литературе с краја 19. и почетка 20. вијека говори о Броду управо због жељезнице и развоја жељезничког саобраћаја.

У оквиру дигитализоване некњижне грађе, могуће је пронаћи низ корисних информација о изгледу града (фотографије и разгледнице) или некадашњој популацији Брода. Као примјер може се навести пројекат Hungaricana који садржи документа из неколико десетина библиотека, архива, музеја и других институција. Захваљујући савременим технологијама, али прије свега квалитетно дефинисаним и изведеним метаподацима, корисник-истраживач може да претражује жељени појам (Брод) и у рукописној грађи.

1. Vezetők és keresztnéve:	Klingner Abraham	
2. Netaláni álnévo:		
Személyleírása:		
Nagysága:	161 cm	Személyi viszonyai:
Testalkata:	nyúlású	Szükhelye:
Arca:	korvas	Utolso lakhelye:
Arcazina:	barha	Törvényes:
Haja:	barha	Életkora:
Homlaka:	közep	Angyalvele:
3. Személtulke:	barha	Ngelismerteti:
Szeme:	barha	Értelmisége:
Orra:	korvas	Hitevallás:
Szája:	közep	Családi állapota:
Fogai:	helyes	Szüli ^{név} _{név} :
Bojása:	helyes	Hivatása:
Álla:	helyes	Bir-e vagyommal:
Különös ismertető jölet:	/	
4. Volt-e előbb kihágás miatt fenyítve?		
Mily büntényekért vagy vét-		

Слика 3 – Регистрација затвореника Клингера Абрахама старог седамнаест година из 1897. године рођеног у Босанском Броду 1880. По занимању је био столарски шегрт.

Извор: <https://archives.hungaricana.hu/en/lear/Fogoly/89613/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJEQVRBQkFTRSI6IFsiRk9HT0xZlI19LCAicXVlcnkiOiAia2xpbmdlciBcdTAwZTFicmFoXHUwMGUxbSj9>

Универзитета у Торонту, а књига је доступна на: <https://archive.org/details/durchbosnienundd00rennuoft>

Дигитални извори имају огроман истраживачки потенцијал, па чак пружају могућност да се заинтересовани корисници баве проучавањем литерарног приказа Брода у књижевним дјелима. Као примјер могуће је издвојити роман „The Secret Witness“ Џорџа Гибса из 1917. године у коме се дио радње одвија управо у Броду.²¹

Закључак

Доступност дигитализоване библиотечке грађе отвара могућност за разноврстан истраживачки рад корисника. Грађа која је приказана у раду представља тек дио доступне литературе, а с обзиром на задато временско ограничење (грађа настала до 1918.) она може да послужи прије свега као основа за историјски и компаративни метод истраживања. Међутим, уколико се овим материјалима придодају и други доступни дигитализовани садржаји настали у посљедњих стотину година, јасно је да се истраживачке могућности у знатној мјери проширују. Корисници-истраживачи свакако ће у будућности имати још више бенефита од дигитализоване библиотечке грађе, јер се и квалитет и квантитет доступне грађе свакодневно повећава.

Литература

1. Archiv für Naturgeschichte (Berlin, Verlag der Nicolaishen Buchhandlung: 1850). Доступно на https://archive.org/details/archivfnaturg_1602berl
2. Basler, Đuro. *Grad pored rijeke*. Bosanski Brod: Alkion, 1990.
3. Bibliothèque nationale de France, département Cartes et plans, GE DD-2987 (5897), карта Босне Ђ. Кантелија из 1689. доступна на: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b53011672x?rk=1716746;4>

---

²¹ George Gibbs, *The Secret Witness* (New York / London, Appleton and Co.: 1917). Књигу из фонда New York Public Library дигитализовао је Google, а доступном учинио archive.org: <https://archive.org/details/secretwitness00gibbgoog>

4. Благојевић, Берислав. „Развој насеља у општини Српски Брод“, *Значења* бр. 50 (2004): 441–448.
5. Благојевић, Берислав. „Двојни градови БиХ након дезинтеграције Југославије – развојни проблеми Брода“, *Зборник радова* бр. 64 (2016): 91–129.
6. Caix de Saint-Aymour, Amédée. *Les pays Sud-Slaves de l'Autro-Hongrie* (Paris, Librairie Plon: 1883). Спонзор дигитализације је библиотека Универзитета у Торонту, а књига је доступна на: <https://archive.org/details/lespayssudslaves00caixuoft>
7. de Asbóth, János. *An Official Tour Through Bosnia and Herzegovina* (London, Sonnenschein: 1890). Књига је објављена на мађарском и енглеском језику. Енглеска верзија доступна је у дигиталној колекцији библиотеке Јејл универзитета: <http://digital.library.yale.edu/cdm/ref/collection/rebooks/id/121999>
8. de Laveleye, Emile. *Balkan Peninsula* (New York and London, Putnam's Sons: 1887). Књигу је дигитализовала Universal Digital Library, а доступна је на: <https://archive.org/details/balkanpeninsula027282mbp>
9. Gibbs, George. *The Secret Witness* (New York / London, Appleton and Co.: 1917). Књигу из фонда New York Public Library дигитализовао је Google, а доступном учинио archive.org: <https://archive.org/details/secretwitness00gibbgoog>
10. IFLA/UNESCO манифест за дигиталне библиотеке, превели Предраг Ђукић и Богдан Трифуновић, доступно на: <https://www.ifla.org/files/assets/digital-libraries/documents/ifla-unesco-digital-libraries-manifesto-sr.pdf>
11. Martinčević-Huseinčehajić, Viktorija. „Razlozi za digitalizaciju bibliotečke građe“, *Bosniaca* бр. 15 (2010): 26–28.
12. Oesterreichische Botanische Zeitschrift, Organ für Botanik und Botaniker (Wien, Verlag von C. Gerold's Sohn: 1888). Књига из фонда библиотеке Универзитета у Илиноису дигитализована је у оквиру archive.org.
13. Pertusier, Charles. *La Bosnie – considérée dans ses rapports avec L'Emire Ottoman* (Paris, A la librairie de Charles Gosselin: 1822). Књига из фонда харвардске библиотеке дигитализована је у оквиру Google Books пројекта: https://books.google.ba/books/download/La_Bosnie_consider%C3%A9e_dans_ses_rapports.pdf?id=MvEDAAAAYAAJ&hl=sr&capid=AFLRE71cdnmbGJOXiosagD9KNWGkTVEWZgSnpyrCpi8m2oNIHaz2nwIp-u-cH4YZm9T6VQ0e0S0YsDXBrlf1QqKsvwUPYII6w&continue=https://books.google.ba/books/download/La_Bosnie_consider%25C3%25A9r%2

- 5C3%25A9e_dans_ses_rapports.pdf%3Fid%3DMvEDAAAAYAAJ%26hl%3Dsr%26output%3Dpdf
14. Петрић, Драгана. „Дигитализација и нове библиотечке услуге“, *Библиотекарство Српске*, број 5 (2014): 283–297.
  15. Регистрација затвореника Клингера Абрахама старог седамнаест година из 1897. године рођеног у Босанском Броду 1880. По занимању је био столарски шегрт.
  16. Извор:<https://archives.hungaricana.hu/en/lear/Fogoly/89613/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJJEQVRBQkFTRSI6IFsiRk9HT0xZlI19LCAicXVlcnkiOiAia2xpbnRlcjBcdTAwZTFicmFoXHUwMGUxbSJ9>
  17. Renner, Heinrich. *Durch Bosnien und die Hercegovina kreuz und quer* (Berlin, Reimer: 1896). Спонзор дигитализације је библиотека Универзитета у Торонту, а књига је доступна на: <https://archive.org/details/durchbosnienundd00rennuoft>
  18. Reports from Her Majesty's Consuls on the Manufactures, Commerce, & c. (London, Harrison and Sons: 1874). Књига из фонда библиотеке Универзитета у Мичигену дигитализована је у оквиру Google Books пројекта.
  19. Ruffer, Edvard. *Celé jhoslovanské bojiště* (Praze, Tiskem a nakladem dra. Edv. Grega: 1870). Спонзор дигитализације је Brigham Young University (Harold B. Lee Library), а доступна је на archive.org платформи <https://archive.org/details/celejihoslovansk00ruff>
  20. The Chemist and Druggist, Vol. LXI, No. 26 (London: December 1902). Часопис је доступан на: <https://wellcomelibrary.org/item/b19974760#c=53&m=25&s=0&cv=0&z=-1.0279%2C0.0558%2C3.056%2C1.5463>
  21. The Entomologist's Record and Journal of Variation, edited by J. W. Tutt (London, Elliot Stock: 1898). Спонзори дигитализације су Library of Congress и Smithsonian Institution Libraries, а часопис је доступан на archive.org.
  22. Thielen, Maximilian Friedrich. *Die europäische Türken: ein Handwörterbuch für Zeitungsleser* (Wien, 1828), 53. Књигу у власништву Harvard College Library дигитализовао и учинио доступном Google Books: https://books.google.ba/books/download/Die_europ%C3%A4ische_T%C3%BCrken.pdf?id=tHJ0UWLufD8C&hl=sr&capid=AFLRE71TYIwIhGbaymUDsISKko3EqsxAzgcrEWik-Faz1InV793byDEWRS_ajulwE_LUdKhx1yjXu5MeoEigEv6cOxLDyrU-cQ&continue=https://books.google.ba/books/download/Die_europ%C3%A4ische_T%25C3%25BCrken.pdf%3Fid%3DtHJ0UWLufD8C%26hl%3Dsr%26output%3Dpdf

23. Томовић, Гордана. „Карта Босне Такома Кантелија из 1689. године”, *Зборник радова у част академику Десанки Ковачевић Којић*, свеска 1, бр. 10 (2015): 493–529.
24. Трифуновић, Богдан. „Дигитализација библиотечке грађе и нове перспективе завичајне баштине“, *Глас библиотеке* бр. 17/2010: 7–20.

THE IMPORTANCE OF DIGITALIZATION OF LIBRARY FOR USERS – RESEARCHERS: AN EXAMPLE OF THE CITY “BROD”

Abstract: Digital (virtual) libraries are 21st century reality, both in institutional terms and in the context of digital library units' development. Digitization of library material represents a new step toward more permanent protection, larger accessibility of the material and better service for the users. This paper analyses digitization significance in general and main aspects and tendencies of digitization of various library material. Using the town of Brod, it is demonstrated how many surveyors and academics can benefit from digitized material – geographers, historians, demographers, ethnographers, space planners, biologists, and others.

Key words: digitization, library material, users, research, accessibility, Brod.